

Dlaczego rosną ceny?

Materiał przygotowany przez Fundację Warszawski Instytut Bankowości w ramach projektu wspierającego wdrażanie przedmiotu biznes i zarządzanie z wykorzystaniem materiałów projektu „Porwani przez Ekonomię”

www.PorwaniPrzezEkonomie.pl

Projekt

PorwaniPrzezEkonomie.pl

Organizatorzy

prof.
Witold
Orłowski

Patronat instytucjonalny

Partner Generalny

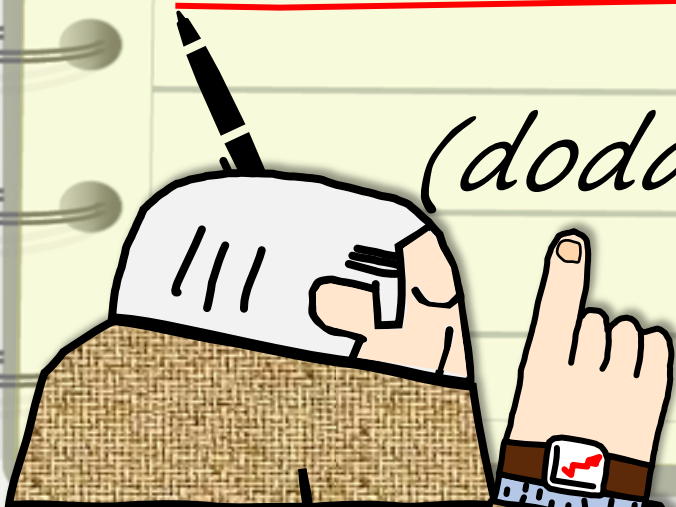
Zeznania o pieniądzu, bankach i giełdzie

Przestuchanie nr 5:

Dlaczego rosną ceny?

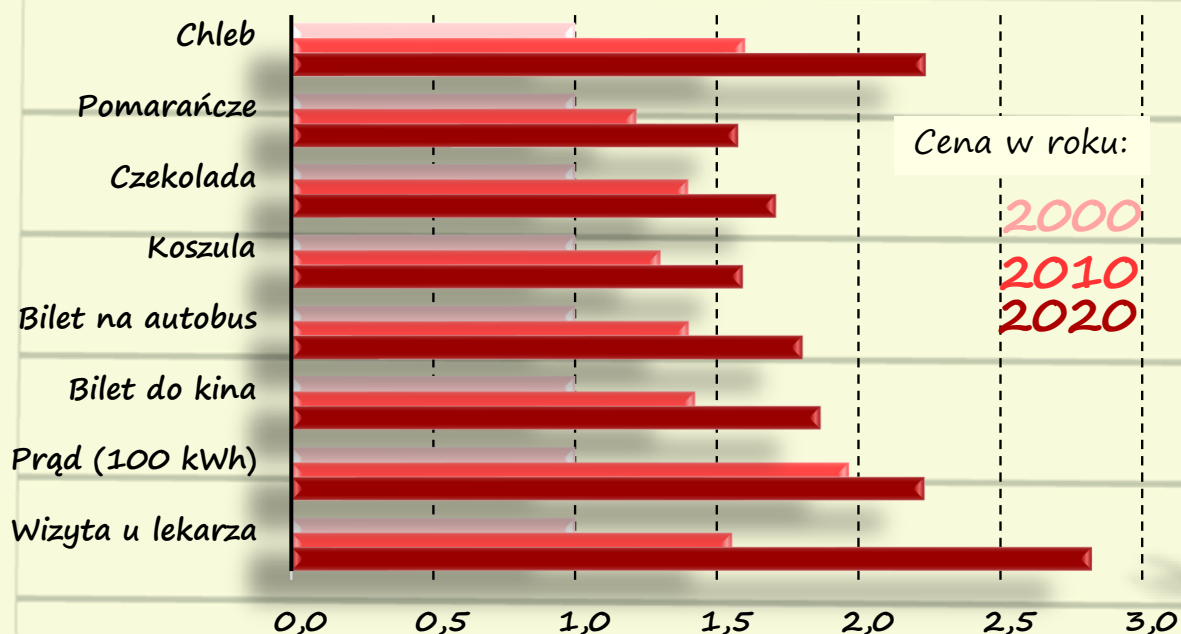
(dodatkowe materiały od Profesora)

Jak rosną ceny w Polsce?

- ✓ Ceny rzeczywiście systematycznie rosną...
- ✓ Przez ostatnie 21 lat wzrosły aż o 63% (średnio o 2,4% na rok).
- ✓ Taki stały wzrost cen nazywamy **inflacją**, a tempo wzrostu w procentach **stopą inflacji**.

Wzrost cen niektórych produktów, 2000-2020
(cena w roku 2000 równa 1)

Cena wizyty u lekarza wzrosła prawie trzykrotnie, chleba i prądu ponad dwukrotnie. Za bilety na autobus i do kina płaciliśmy w 2020 r. o 80% więcej, niż w 2000 r., a za pomarańcze o 60%.

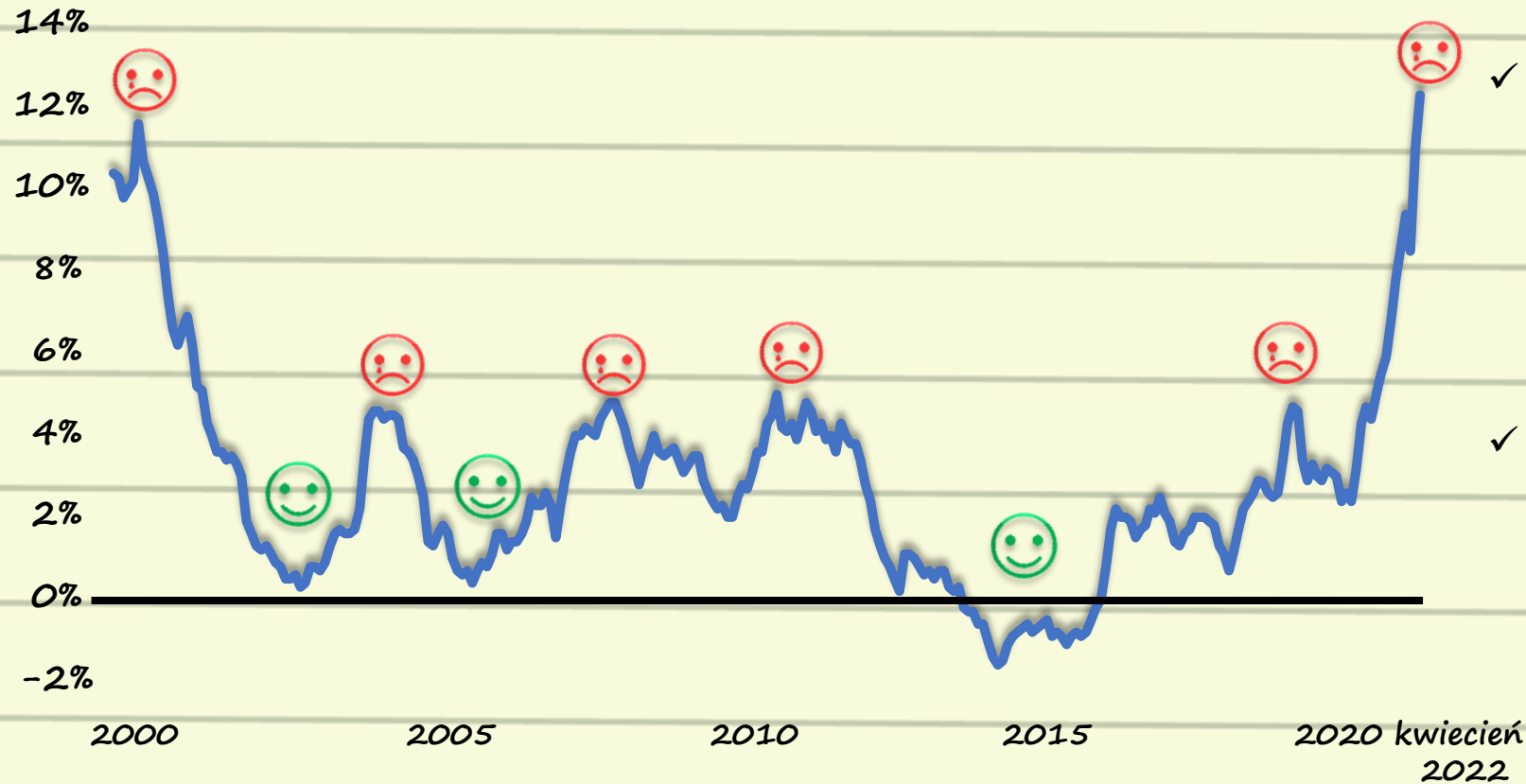
Ale nie wszystko drożało: za usługi telekomunikacyjne płaciliśmy w 2020 r. o 7% mniej, a za sprzęt AGD o 12% mniej.

Ale ludzie odczuwają silniej ból z powodu wzrostu cen, niż korzyść ze spadków, dlatego wszystkim się wydaje że ceny rosną jeszcze szybciej, niż podaje Główny Urząd Statystyczny.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Nie zawsze ceny rosną w tym samym tempie...

Roczna stopa inflacji w Polsce, 2000-2022

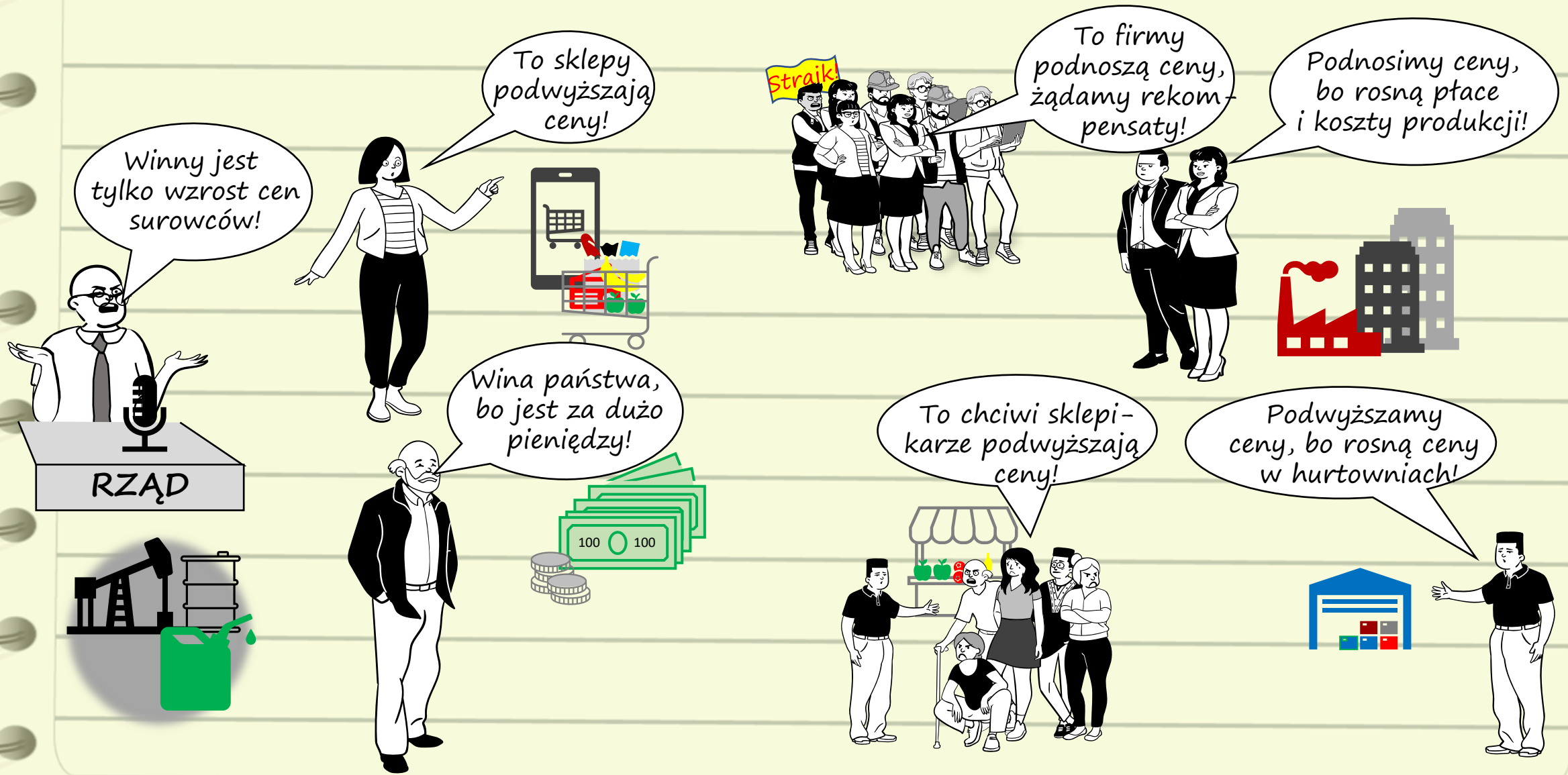
- ✓ W ciągu minionych 21 lat stopa inflacji wahała się w Polsce między -2% na początku 2015 r., a +12% w kwietniu 2022.
- ✓ Jak widać, stopa inflacji jest zmienna i zależy od wielu czynników.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Dlaczego inflacja jest taka zła?

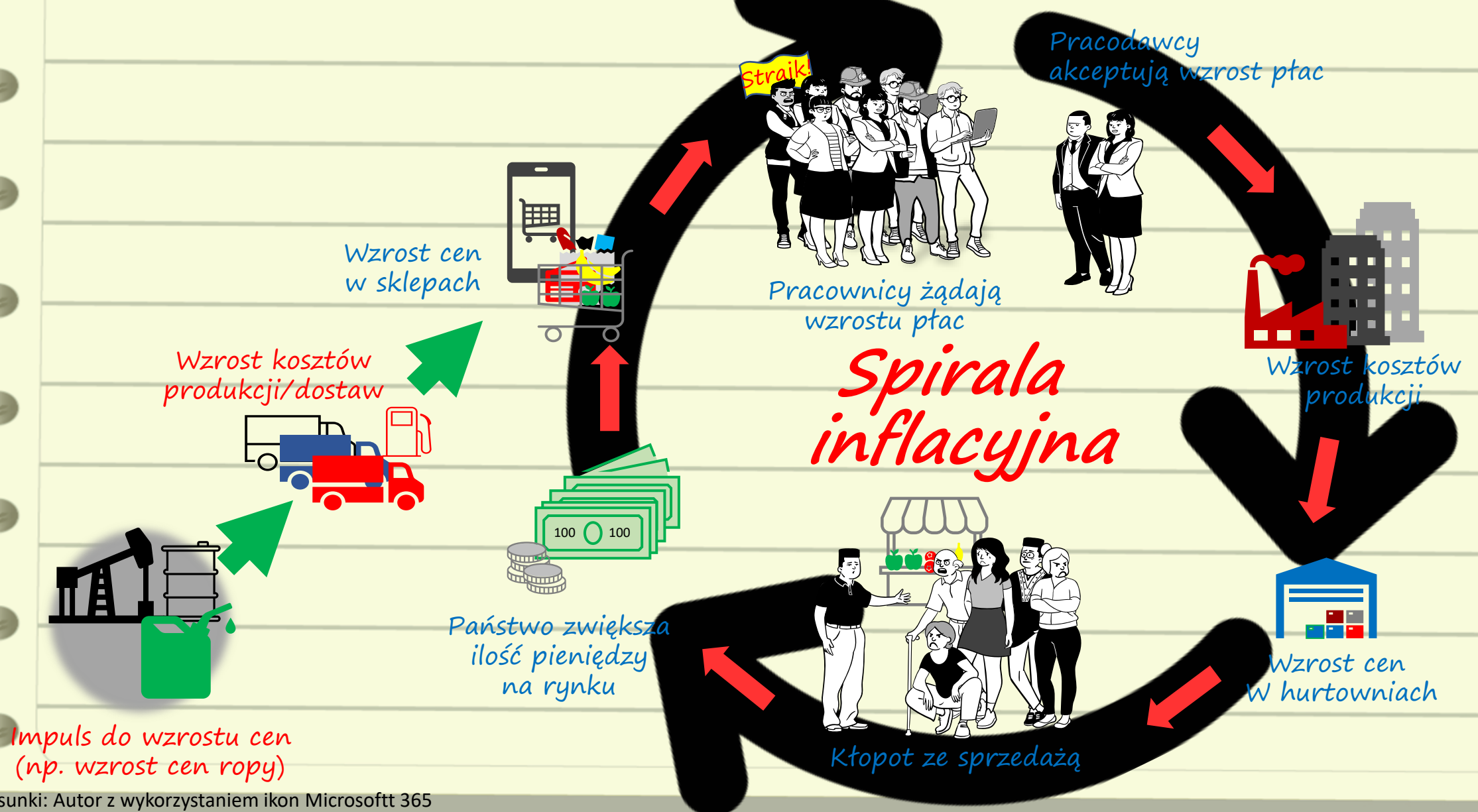
- ✓ Inflacja powoduje dodatkowe koszty w gospodarce (tzw. **koszt menu** i **koszt zdartych zelówek**).
- ✓ Inflacja powoduje zmiany rozkładu dochodów: tracą najstabsi, zyskują ci, którzy mają najmocniejszą pozycję przetargową.
- ✓ Inflacja zniechęca do oszczędzania.
- ✓ Inflacja zwiększa ryzyko działalności gospodarczej i zniechęca do długookresowych inwestycji.
- ✓ Z inflacją można oczywiście żyć, jeśli jest umiarkowana i przewidywalna (niska inflacja to np. 2-3% rocznie). Im wyższa, tym wyższe koszty.

Kto jest winny inflacji? Wszyscy winią innych...

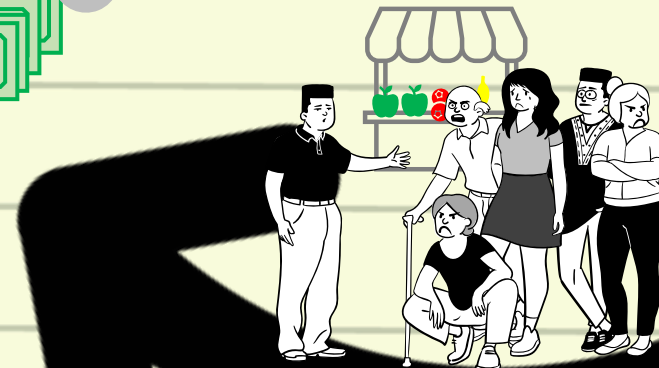
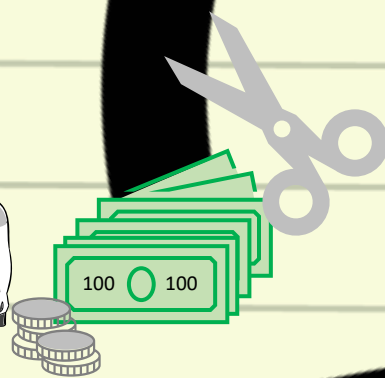
Skąd się bierze inflacja?

Spirala inflacyjna

Czy państwo może zakazać podwyżek cen?

- ✓ Spirale trzeba jakoś przerwać... Gdzie?
- ✓ Czy można zakazać sklepom podwyżek cen?
- ✓ Czasem się tak robiło (np. w okresie komunizmu, w czasie wojen). Efekt?

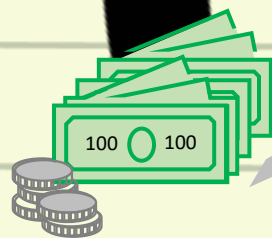
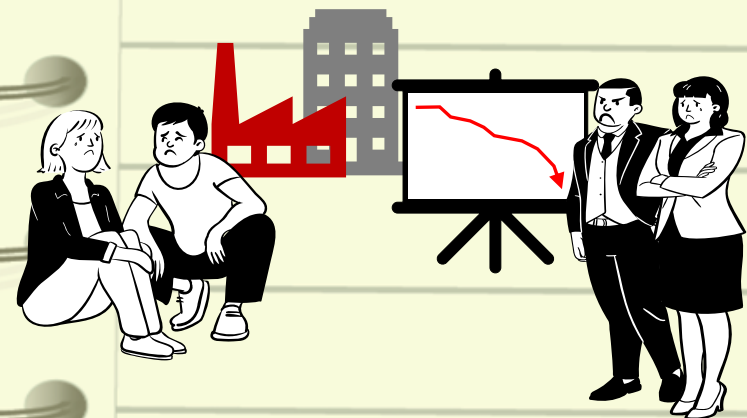

- ✓ Zamiast inflacji mamy brak towarów i kolejki (inflację zawieszoną).

No to jak można walczyć z inflacją?

- ✓ Spirale trzeba przerwać nie pozwalając, by wzrost kosztów zmienił się we wzrost cen.
- ✓ Jedyna pewna metoda, to niedopuszczenie do wzrostu ilości pieniędzy na rynku.

- ✓ Mamy recesję i czasowy wzrost bezrobocia... ale przerywamy spiralę i inflacja spada.

Czy inflacja może się wyrwać spod kontroli?

- ✓ Jeśli państwo bez opamiętania zwiększa ilość pieniędzy na rynku, a spirala inflacyjna rozkręca się, ceny mogą zacząć rosnąć w szaleńczy sposób.
- ✓ Nazywamy to hiperinflacją; najstynniejsza (choć nie największa) była w Niemczech w roku 1923: ceny wzrosły przeciętnie o 10 miliardów procent.
- ✓ Ceny podwajały się w ciągu dnia, Pieniądze noszono w koszach, palono nimi w piecach!

Cena bochenka chleba
w Niemczech w 1923 r.

Grudzień 1922

Wrzesień 1923

Listopad 1923

Czy w dzisiejszych czasach możliwa jest hiperinflacja?

✓ Oczywiście, że takie ryzyko istnieje,
a konsekwencje mogą być
przeróżające.

✓ Przykład: Wenezuela.
Nieodpowiedzialny rząd
doprowadził do wybuchu
hiperinflacji w latach 2016-20
i gospodarczej ruiny kraju:
spadku PKB o 75%!

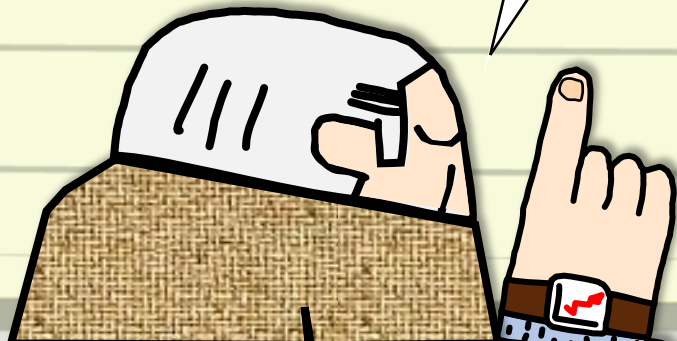

Najważniejsze punkty do zapamiętania

- ✓ Systematyczny wzrost cen nazywamy inflacją, a przeciętne tempo wzrostu cen w procentach stopą inflacji.
- ✓ Ceny nie rosną w sposób jednolity: raz wolniej, raz szybciej.
- ✓ Inflacja powoduje szereg kosztów gospodarczych. Jeśli wyrwie się spod kontroli i zmieni w hiperinflację (idącą w setki, tysiące lub miliony procent) koszty są przerażające.
- ✓ Wszystkim się wydaje, że za inflację odpowiadają inni.
- ✓ Głównym problemem jest możliwość powstania spirali inflacyjnej: rosną ceny, w odpowiedzi na to rosną płace, a to powoduje dalszy wzrost cen.
- ✓ Spirali inflacyjnej nie da się powstrzymać zakazami podwyższania cen. Jedyna sprawdzona metoda to ograniczenie ilości pieniędzy na rynku.

*No dobrze, ale kto właściwie decyduje
o ilości pieniędzy w gospodarce?*

Bardzo dobre pytanie.
Żeby na nie odpowiedzieć, trzeba
uzmystowić sobie co to właściwie jest
pieniądz i skąd się bierze.
Ale to już temat na kolejne
przestuchanie!

Na polecenie Profesora materiały przygotował:
Witold M. Orłowski

Rysunki: Witold M. Orłowski z wykorzystaniem materiałów

Autor z wykorzystaniem ikon Microsoft 365, Wikimedia Commons, clipart-
library.com

Porwani Przez Ekonomię

PorwaniPrzezEkonomie.pl

Projekt inspirowany

Organizatorzy

prof.
Witold
Orłowski

Patronat instytucjonalny

Partner Generalny

Biznes
i zarządzanie

www.biznesizarzadzanie.pl

Serdecznie zapraszamy do projektów edukacyjnych
Fundacji Warszawski Instytut Bankowości
www.wib.org.pl

